

Gud, kyrkan och människorna

Biskoparnas skrift i sexualfrågan ger — såsom Olof Lagercrantz och studentkårordföranden Jarl Tranæus betonat — framför allt ett intryck av kärlekslöshet och brist på förståelse. Även företrädarna för en enligt tidens syn sträng sexualmoral, med krav på kärlek, ansvar och fasthet i erotiska förhållanden, måste rygga tillbaka inför denna uppvisning i dogmatism och intolerans. Innet kunde bättre ha klargjort avståndet mellan kyrkan och de levande människorna. De försök till kompromiss som biskoparna gör är i sin ynklighet snarast ägnade att markera klyftan; kyrkan vill tydligen följa livet, den vill inte vara alltför ålderdomlig, men eftersläppningen blir likväl katastrofal. En anpassningsvilja som misslyckas, ett försök till modernism som verkar oärligt utan att därför bli tidsenligt — det är skriftens signatur.

Vem talar i skriften? Biskoparna säger sig omväxlande företräda Guds vilja och den svenska kyrkan. Det förstnämnda anspråket är över huvud starkt, och det blir än grövre genom att man framför åsikter direkt stridande mot dem som auktoritativt förkunnades ännu för några år sedan. Har verkliga Gud ändrat mening? Eller har prästerna ändrat mening — mening främst om de åsikter som det är möjligt att hävda utan att hamna i det absurda?

1. "Enligt Guds vilja är äktenskapet oryggligt", skriver biskoparna. På den punkten är kyrkan dock beredd att jämkas. "Särfall finns, där skilsmässa kan och rent av bör förekomma." Dessa fall kan dock ej tänkas i fråga om makar "som båda är hängivna Guds vilja" och i övrigt blott då "en make gör sig skyldig till ett beteende som bryter sönder äktenskapet". Men ett kärlekslöst, olyckligt, förstörande äktenskap vill kyrkan alltså inte vara med om att upplösa.

2. Ett samliv i kärlek, lycka och ansvar utan äktenskap är däremot alltid förkastligt. "All förbindelse före och utanför äktenskapen" är "synd mot Gud och nästan". "Det måste synas som ett hån att sexuellt umgänge bara kan rättfärdigas av kyrkans ritual, men inte av två

unga människors kärlek, ansvar och ömsesidiga förtroende" (Tranæus).

3. Äktenskap där makarna inte vill ha barn är felaktiga, skriver biskoparna. "Särskilda omständigheter" kan dock göra det "nödvändigt att undvika havandeskap", och preventivmedel må därför "under vissa villkor komma till användning". Vilka "särskilda omständigheter" är det här fråga om? Har prästerna inte klart för sig att preventivmedel begagnas i praktiskt taget alla äktenskap och att det från den enskildes och folkets synpunkt vore en olycka om så inte skedde? Varför då detta förljunga prat om "särskilda omständigheter"?

4. Abort får "övertvågas" om fostrets framfödande "med till visshet gränsande sannolikhet kommer att för modern medföra döden eller för endera modern eller barnet fysisk eller psykisk livsoduglighet" — inte annars. Att abort kan vara nödvändig av sociala skäl kommer man ifrån genom tal om att en sådan abort visar en brist hos samhället — som om detta konstaterande hjälpte den enskilde. — I detta sammanhang kommer erkännandet, det just genom sin min av generositet avslöjande erkännandet av att utomäktenskapliga barn "från kristen synpunkt" är likvärdiga med andra barn.

5. Artificiell befruktning — utom makar emellan — får inte förekomma; utförligt skildras hur förhållandena inom familjen genom en sådan barnalstring kan förstöras. En av de läkare som begagnat metoden, docent Folke Holtz, intygar att "han känner inte till något fall där lyckan över barnet skulle ha grumlats av tanken på den naturlige fadern". Beslut om dylik befruktning grundar sig, det kan man utgå från, på en vanda och en längtan som varje naturlig människa måste känna respekt för. Varför skall kyrkan då söka framkalla ångest och skuld känsla? Detta är kvantitativt sett ingen stor sak, men hjärtlösheten i den biskopliga förkunnelsen framträder här med aldeles särskild påtaglighet.

6. "Den som övar homosexuella handlingar bryter mot

9
Guds bud." Ännu för sex år sedan krävde kyrkan bevarandet av straff för homosexualitet; denna ståndpunkt har nu frångåtts, men det ovillkorliga fördomandet står kvar. Problemet bör, förklaras det, lösas av den medicinska vetenskapen. Läkarnas svar torde vara klart. "Medicinskt känner man ännu inte någon behandlingsmetod mot den (homosexualiteten). Från läkarsynpunkt vill man dock föra humanitetens talan: om homosexuella handlingar från allmänna synpunkter inte innebär några faror, bör man inte lägga sig i dem" (docent Rexed).

Det är inte människorna som biskoparna representerar; de är både bättre och sämre än i den dogmatiska idealbild som här ges, de är helt annorlunda. I bibeln, det antyds av biskoparna själva, ges knappast några direktiv på dessa områden. Även de som tror på en personlig Gud lär sällan föreställa sig att ett dussin svenska biskopar har monopol på att tolka hans vilja. Skriften företräder helt enkelt den svenska kyrkans hierarki, en samling välment, trångsynta, under yrkesmässig fördomande hårdnade män.

ÖB-diskussionen

25/1
Den i går på Namn och nytt införda notisen om ÖB-debatten innehöll bland annat en uppgift om att rörande de främsta kandidaterna "sågs skilda meningar råda mellan konungen och regeringen". Formuleringen är här något missvisande; vad som avsågs var att skilda meningar föreligger inom regeringen, varvid monarken påstås ha tagit ståndpunkt för en av dessa meningar. Då en kvistidning på grund av notisen talar om en konflikt mellan konung och regering, vill Namn och nytt göra detta påpekande.

*